

Reforma VaV je zapotřebí, protože současný systém nefunguje a čisté *peer review* bez kvantitativní scientometrické opory v ČR nemůže z principu fungovat především u zaostalých a malých oborů.¹ V současném systému financování chybí také přímá konkurence uvnitř oborů mezi pracovišti AV a MŠMT a důsledný dozor nad aplikovaným (rezortním) výzkumem.

Přestože efektivnost vědecké „výroby“ se dá motivačním způsobem rozdělování prostředků výrazně zvýšit,² navrhovaná reforma, která chce takový způsob odměňování zavést, ve své současné podobě očekávání nesplní a může vést k rozsáhlým negativním důsledkům, i mimo humanitní obory, které se jí dnes nejvíce obávají. Funkční reforma se musí řídit následujícím desaterem:

1. Reforma musí být opřena o analýzy vlastního nezávislého scientometrického pracoviště, které bude nastavovat hodnotící bodový mechanismus, provádět citační analýzy specifických oborů, nakupovat externí audity místní vědy (RAE), provádět hodnocení (kontrolu) kvality hodnocení příjemců prováděných poskytovateli a také kontrolovat kvalitu výstupů v RIVu u těch typů výstupů, které nemají externí měřítko kvality (software, kniha, prototyp) a jsou certifikovány poskytovateli.^{3,4}
2. Pro hodnocení grantových soutěží u oborů, které v mezinárodním srovnání zaostávají, je třeba angažovat přední vědce ze zahraničí a ne zahraniční vědce doporučené místními vědci. Z pohledu efektivnosti alokace zdrojů se vyplatí vyčlenit pro tento účel významné finanční prostředky a zahraniční hodnotitele najímat za světové ceny (i pro účely zmíněné v bodě 1).¹
3. Poradní orgány zastupující zájmy místní vědecké obce musí zůstat jen poradními.¹
4. Reforma musí jasně dopředu oddělit prostředky na základní a aplikovaný výzkum a nemíchat je dohromady, protože možnosti hodnocení těchto dvou typů výsledků jsou zásadně odlišné.¹ Podobně je třeba předem stanovit minimální a maximální přípustný podíl rozpočtu pro sociální a humanitní obory na celém rozpočtu VaV. Jinak hrozí, že některé obory zcela zaniknou. Soutěž mezi obory je tak třeba omezit a většinu podpory excellence (soutěž) zaměřit dovnitř oborů.
5. Financování základního výzkumu může využívat bodového vzorce pro financování té části výstupů každého z oborů, která se ve světě na kvalitních pracovištích publikuje v časopisech s impakt faktorem. Tohoto vzorce je možné využívat pro financování poskytovatelů, ne však příjemců natož jednotlivců. Poskyvatelé nesmí bodové výstupy aplikovat mechanicky, ale nesmí je ignorovat.⁴
6. Skutečně kvalitní knihy je třeba financovat pomocí grantů na jejich sepsání. Celkový předem fixovaný rozpočet na knihy v každém oboru v cca tříletých rozpočtech se musí odvíjet od části výstupů v daném oboru, který je publikován ve formě knih v cizině.^{5,1} Alternativou jsou podobně nastavené ex post hodnocení knih nahlášených poskytovateli do RIVu (viz bod 1).
7. Aplikované výstupy také není vhodné financovat „za kus“ splňující formální kritéria zařazení do RIVu, ale formou grantových soutěží s externím hodnocením (bod 2) nebo s ex post kontrolou (bod 1).^{3,1}
8. U patentů a komerčně využitelných typů výstupů se významná část motivace musí odehrávat přes podíl na případném zisku pro autorský tým, autorskou instituci, i manažery sponzorující agentury.²
9. Články ve sbornících je třeba financovat jen do té míry, že se citace na ně objeví v prestižních publikacích daného oboru. Za tím účelem je pro obory, kde jsou sborníky důležitým výstupem (např. informatika), nutné provádět tzv. rozšířené citační analýzy (viz bod. 1).
10. Obory, které se vymykají běžné mezinárodní citační a publikační praxi je nadále třeba financovat mimo bodového vzorce pomocí oborových panelů, které ale musí být společné pro AV i MŠMT.¹

¹ Viz <http://home.cerge-ei.cz/jurajda/hodnoceniVaV.pdf>

² Viz http://www.cerge.cuni.cz/news/in_the_media/data/Jurajda%20Ekonom%2016-11-2006.pdf

³ Viz <http://home.cerge-ei.cz/jurajda/Financovani%20reformy%20financovani%20VaV.pdf>

⁴ Viz http://home.cerge-ei.cz/jurajda/Reforma%20financovani%20VaV_v16.pdf

⁵ Viz <http://home.cerge-ei.cz/jurajda/Financovani%20knih.pdf>